

hoz, hogy rakják el télire a főzeléket és gyümölcsöt szárítva vagy befőzve. Aki most gondoskodik tőli készletéről, annak nem kell majd akkor a piacon beszerezni és így a fogyasztás kisebb lévén, kisebbek lesznek az árak is. És talán lesz egyeseknek oly bő készletük is, hogy abból segíthet a betegeknek és éhezőkön. E szép és helyes akciót a magyar királyi földművelésügyi miniszter is támogatja. *Ghillány Imre* báró miniszter beiratot intézett Szeged városához és felszólítja a lakosságot, hogy lehetőleg konzerválja a zöldséget és a gyümölcsöt. Az egyes gazdasági intézeteket pedig felhívja, hogy aszalókészülékeit engedjék át használatra a közönségnek.

— **Kirendelés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Scossa Dezső* királyi tanácsos, tanfelügyelőt a háború tartamára Torontálmegyébe rendelte és az ottani királyi tanfelügyelőség vezetésével megbízta. Mint-hogy *Scossa* hosszabb ideig szolgált már Torontálban s a nemzetiségi viszonyoknak is alapos ismerője, bizonyára jó szolgálatokat fog tehetni ezen a nehéz pozíción a jelenlegi zavaros viszonyok között.

Hadiköltségek egykor és most.

Mibe kerül a háború?

(*Saját tudósítónktól.*) A most folyó háború, amely a hadviselő államokra és még nagyobb mértékben magukra a lakosságokra oly borzasztó áldozatokat zúdít, aktuálisabb teszi azt a kérdést, hogy a *mult* idők nagy háborúi milyen költségekbe kerültek. És egyszersmind azt is, hogy a *mostani* világ-háború, ha hosszabb ideig tart, milyen összegeket fog elnyelni.

Ha a *mult* és *jövő* hadi költségeit vizsgálat alá vesszük, meg kell különböztetni a *közvetlen költségeket*, amelyek a háborúra, az otthonmaradt népesség támogatására, kártérítésre stb. fordíthatnak és azt a *kétségtelenül sokkal nagyobb költséget*, amelyet a nemzetek a forgalom teljes megakadással és más társadalmi károkkal szenvednek a hadviselés folytán. Nagyon természetes, hogy ezek az utóbbi veszteségek még sokkal nehezebben állapíthatók meg, mint a tulajdonképeni hadiköltségek.

Érthető, hogy a francia forradalom és az első császárság háborúi folyamán előállott költségekre vonatkozólag csak hiányos számadataink vannak. De némi fogalmat mégis szerezhethünk a nemzetek borzasztó kiadásairól, ha meggondoljuk, hogy ezalatt az idő alatt *Angliának 26 milliárd frank hadi kiadása volt.*

Oroszországnak Franciaország ellen folytatott háborúja, az 1812—1815-iki, *602 millió frankba került.*

A krími hadjáratban résztvevő államok, Anglia, Franciaország, Oroszország, Ausztria, Törökország és Szardinia *8500 millió frankot költöttek.* Ez a háború Európa adósságait 8 és fél milliárd frankkal emelte. Borzasztó áldozatokat követelt az északamerikai Egyesült Államok polgárháborúja, a mely négy évig tartott. Az északi államok közvetlen kiadásai mintegy 14 milliárd frankra rúgtak és körülbelül ennyi volt a déli államok kiadása is. A közvetett károk azonban több mint *50 milliárdra* is rúghattak.

Az 1866. évi porosz-osztrák háború *1650 millió frankot emésztett föl.*

Az 1870—71. évi német-francia háború folyamán Németország hadi és okkupációs költség fejében *5628 millió frankot* ki tudott ugran szedni Franciaországtól, amiből Páris és több más város 251 millió frankot fizetett. Annál súlyosabban terhelte ez Franciaországot, mert ebben a háborúban a saját hadviselése és a Németországnak fizetett *hadisarc 12.667 millió frankot emésztett föl.*

Az 1877—78. évi orosz-török háború a két államnak *6452 millió frankjába került.*

1852—78-ig, tehát egy negyedszázad alatt ezek a főbb háborúk az európai államoknak 30.534 millió frankba kerültek.

Ami a jövő háború költségét illeti, az 1911. évi „Handbuch der Friedensbewegung“ (A békemozgalmak kézikönyve) a következő adatokat tartalmazza:

Bloch számítása szerint az előbbi háború költségeinek figyelembe vételével a hármass és kettős szövetség közötti háború naponta	
Németországra	20 millió márka
Franciaországra	20 „ „
Oroszországra	22 ^{1/2} „ „
Ausztria-Magyarországra	10 ^{1/2} „ „
Olaszországra	10 „ „

Összesen tehát napi 83 millió márka

(Egy márka annyi, mint 1 korona 20 fillér.)

Ha a háború csak egy évig tart, ami katonai szakemberek nézete szerint nagyon valószínű, akkor a tisztán katonai kiadások jóval túlhaladják a *30 milliárdot* s ekkor még egyáltalán nem vesszük számításba a pusztítást, a kereskedelem kárait, a köz- és magánvagyon és az emberélet veszteségeit.

1910. április 22-én az osztrák honvédelmi miniszter a képviselőházban kijelentette, hogy a háború a monarchiára nézve napi 25 millió korona kiadást, hat hónap alatt tehát körülbelül 43 milliárdot jelent. Ebből azonban nincsenek beleszámítva az özvegyek, árva és rokkantak nyugdíjai, a felszerelés és hadiszerek pótlására való költségek, a külön kártérítések és egyéb veszteségek.

Crammond a „Quarterly Review“ 1910. októberi számában a Németország ellen egy évig tartó győzelmes (!) angol háború költségeit 10 milliárd, a kereskedelem veszteségeit 160 milliárd márkára teszi. Hogy egy *veszteséggel* járó háború mennyibe kerülne a brit birodalomnak, azt nem merte még sejteni sem.

A német-francia, a bur- és az orosz-japán háború adataira támaszkodva, *Rieszer* tanár Németország jövődi háborújának költségét havi 500 millió, évi 6 és fél milliárd márkára becsüli. Itt csak a hadsereg fentartásáról van szó, más szerző azonban magasabb eredményekre jutna. Így a „Kreuzzeitung“ *Rieszer* könyvéről szóló bírálatában a mandzsuri háború tapasztalataira alapítva, Németország háborújának évi költségét 20 milliárd márkára becsüli.

Rieszer szerint a német birodalomnak a hadüzenetől számított első hat hétben, kerek számban két és fél milliárd hadiköltségre van szüksége.

Felelős szerkesztő: Pásztor József.

Kiadótulajdonos: Várnay L.

Ungár Benő
szállító

Szeged, Jókai-utca 1. sz.
Telefon 34.

Rutorszállításokat helyben és vidékre, beraktározást száraz raktár helyiségben eszközöl

Vénig Gyula

cipész és orthopéd

SZEGED, Jókai-utca.

Mérték utáni megrendelések a legjobb anyagból, kizárólagosan a láb fekvése szerint jutányosan készülnek. — A vadász urak figyelmét felhívom vízhatlan cipőimre és csizmáimra.

Amerikai cipők speciálista készítője!



Szeged szab. kir. város felügyelete alatt álló nyelviskola igazgatóságától.

Szeged szab. kir. város felügyelete alatt álló nyelviskola igazgatósága tisztelettel értesíti a közönséget, hogy a nyelviskolában német, angol, francia és olasz nyelvű kezdő és haladó kurzusai szeptember hó első napjaiban okvetlenül megnyílnak.

Tekintettel arra, hogy sok iskolában a rendes tanítás még bizonytalan s így a tanuló ifjuságnak alkalmat ad arra, hogy a nyelvek tanulásával hasznosan töltse el idejét.

Beiratások (nyelvtanítónői és tanítói kurzusokra is) naponként délelőtt 9-től este 7 óráig.

APRÓHIRDETÉSEK.

Modern képereteket

legfinomabb kivitelben a legrövidebb idő alatt

HOFFER ÉS TÁRSA
készít

Iskola-utca 18.

DÉNES KÁROLY

FÉRFI SZABÓ
Oroszlán-u. és Bajza-u. sarok
(Politzer-ház.)

Izzad valamely testrésze? Ugy használja a dr. Leinzingert-féle kipróbált szert. Üvege 60 fillérért kapható Leinzingergyógyszertárában Szeged Széchenyi-tér. 520

SZABOTT ÁRAK!

VERSENYÁRUHÁZ

Református palota — Gözfürdővel szemben.

Alkalmi vételek!

Vászon blousok	K	1.50
Himzett női ingek	„	1.96
Cloth női kötények	„	1.96
Mosó pongyolák	„	3.50
Női fodros nadrágok	„	1.96
Női cloth alsók	„	1.96

ETTAMINOK, SZÁDÁK, CREPEK,
KARTONOK, VÁSZNAK, NŐI SZÖVETEK
HIMZÉSEK, KEZTYŰK, HARISNYÁK
ÉS SOK EZER MÁS CZIKKEK

bámulatos olcsó árban
lesznek elárusítva.

SZABOTT ÁRAK!